

İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
2026-2027 AKADEMİK YILI TÜRKÇE DERSİ İZLENESİ
ÖZNEL DÜŞÜNME VE DENEME YAZMA-TURK 101

Öznel Düşünme ve Deneme Yazma (TURK 101) dersi; öğrencilerin özgün düşünme, yaratma ve bunları yazılı ifade etme becerilerinin geliştirilmesini amaçlayan bir etkin öğrenme dersiştir. Ders tamamen sanal ortamda yürütülmektedir. Ders kapsamında okunacak kitaplar ve takip edilecek kültür / sanat etkinlikleri öğrencinin kendi izlenim ve görüşlerini özgürce ifade edebilmesi için kullanacağı araçlardır. Öğrenciler, Türkçenin kurallarına uygun olarak ifade ettikleri bu öznel görüş ve izlenimlerini deneme yazılarıyla aktaracaklardır. Bununla öğrenciler, üniversite ve sonrasındaki kariyerlerinde düşünmeye ve yaratıcı olmaya teşvik edileceklerdir. Öğrencilerin yıl boyunca okudukları kitaplar ve katıldıkları kültür / sanat etkinlikleri hakkında yazdıklarından okulumuz bünyesinde dijital bir metin arşivi oluşturulacaktır.

HEDEFLER:

- Öğrenciyi edebî metinlere ve kültür / sanat etkinliklerine yönlendirerek bakış açısını zenginleştirip yaratıcılığını geliştirmesini sağlamak,
- Öğrencinin yaratıcı yazma potansiyelini açığa çıkarmak,
- Öğrencinin okuduğu kitapların ve katıldığı etkinliklerin kendisinde uyandırdığı çağrışımları ve izlenimleri özgün bir biçimde aktarmasını sağlamak,
- Öğrencinin iş hayatında da kullanabileceği, anlatım bütünlüğü olan, yazım ve dil bilgisi kurallarına uygun etkili yazı yazma becerisini geliştirmektir.

YÜKÜMLÜLÜKLER:

- Öğrenciden izlenim ve görüşlerini aktardığı yaratıcı ve özgün içerikli iki deneme yazısı yazması beklenmektedir. Deneme yazıları bilgi değil, yorum ve görüş içermelidir.
- Yazılar, alıntılar ve künye bilgileri hariçⁱ, en az 500 sözcük olmalıdır. Yazıların içerebileceği en fazla sözcük sayısı ise 800'dür.
- Deneme yazılarından biri öğrencinin SRS'deki "Etkin Öğrenme" sayfasında (Active Learning: AL) yer alan listeden seçtiği esere dair görüş ve izlenimlerini içerecektir.ⁱⁱ
- Diğer deneme yazısı ise herhangi bir kültür / sanat etkinliği (örneğin konser, tiyatro, sinema, gezi, sergi, konferans...) üzerine yazılacaktır.
- Her bir deneme yazısının teslim tarihi AL'de belirtilmiş olup öğrenci bu tarih aralığında yazısını sisteme yükleyecektir.
- Öğrenci ayrıca iki ara sınava ve bir dönem sonu sınavına tabi tutulacaktır.
- Öğrenciye her bir deneme yazısının, ara sınavlarının ve dönem sonu sınavının puanı AL üzerinden ilan edilecektir.

ⁱ Öğrenci, deneme yazısında alıntı yapmak zorunda değildir. Eğer alıntı yapacaksa öğrencinin MLA, Chicago veya APA referans sistemlerinden birinin kurallarına uyması beklenmektedir. Bu referans sistemleri hakkında bilgi edinmek için web sitemize bakılabilir.

ⁱⁱ Öğrenci, deneme yazılarında, web sayfamızda sunulan kitap öneri listesinden faydalanabileceği gibi kendi seçtiği bir eser üzerine de yazabilir. Eğer öğrenci, öneri listesi dışında bir kitap seçmek istiyorsa bunu SRS üzerindeki AL bağlantısından dersin öğretim görevlisinin onayına sunmalıdır. Öğrencinin onaya sunacağı kitap –mevcut kitap listemizde olduğu gibi– 2024-2026 yılları arasında ve ilk defa basılmış olmalıdır. Onay süresi 48 saat olup bu süre içinde reddedilmeyen kitap kabul edilmiş demektir. Yazı yükleme tarihinden 24 saat önce başlık onaya sunulmalıdır. Öğrenci gecikme süresi içindeyken başlığını onaya sunamaz.

- Yazıların zamanında teslim edilmesi önemlidir. Geç yüklenen yazılardan sistem otomatik olarak her gün için 1 puan düşecektir. İkinci günden sonra ise sistem yazı yüklemeye izin vermeyecektir.

NOTLAR:

- Türkçe dersinde iki yazının ve iki ara sınavın her biri için asgari %50 başarı sağlanmalıdır. Dönem boyunca her bir yükümlülüğü tamamlamak zorunludur; yazılarını belirtilen tarihlerde sisteme yüklemeyen ve ara sınavlara katılmayan öğrencilere FZ notu verilir. FZ notu alan öğrenci dönem sonu sınavına katılamaz. Ayrıca söz konusu yükümlülüklerin (iki yazı ve iki ara sınavın) her birinin toplam puanının %50'sinin altında puan alan öğrencilere de FZ notu verilir.
- Asgari limit olan 500 sözcüğün altında kalan deneme yazıları değerlendirme dışı bırakılır. Bu kural dönem sonu sınavı için de geçerlidir.
- Deneme yazılarında referans verilmeden, kaynak gösterilmeden kullanılan ifadeler intihal (fikir hırsızlığı, kopya, aşırma) sayılmaktadır. Üniversitemiz lisans yönetmeliği uyarınca bu konuda özen göstermeyen öğrencilerin deneme yazıları değerlendirmeye alınmaz ve öğrenci hakkında disiplin soruşturması açılır.
- Öğrencinin sisteme kaydettiği başlık ile yazısının içeriği uyuşmuyorsa söz konusu yazı değerlendirmeye alınmaz.
- Öğrencinin yazdığı öykü, şiir... vb. kurmaca metinler dersin kapsamında yer almaz ve değerlendirmeye alınmaz. Bu kural ara sınavlar ve dönem sonu sınavı için de geçerlidir.
- Hakaret içerikli ifadeler barındıran yazılar değerlendirmeye alınmaz.
- Öğrenci kitap kategorisinde hazırlayacağı yazılarda dersin listesinde yer almayan bir kitap seçmek isterse seçimini AL üzerinden dersin öğretim görevlisinin onayına sunmalıdır. Onaya sunma işlemi yazının sisteme son yükleme tarihinden 24 saat önce yapılmalıdır. Son yükleme tarihi, gecikmeli yazı yükleme süresi olan iki günü kapsamaz.
- Yazıların belirtilen tarihlerde ve belirlenen alanlara doğru biçimde yüklenmesi öğrencinin sorumluluğundadır. AL'ye yanlış dosya yüklenmesi veya dosyanın yanlış alana yüklenmesi durumunda yazı değerlendirmeye alınmaz. Belirtilen süre içinde sisteme yüklenmeyen yazılar da değerlendirme dışı kalır ve puanlanmaz.
- Active Learning'e daha önce yüklenen her yazı veri tabanında kayıtlıdır. Daha önce dersi almış, dersten başarısız olmuş veya dersi bırakmış (withdraw) olan öğrencilerin hâlihazırda almış oldukları ders için farklı, yeni ve özgün bir yazı yüklemeleri gerekmektedir.
- Öğrenci, AL'ye yüklediği deneme yazılarından birini seçip harf notlarının ilanından önce yayımlayabilir. Bu yazılar üniversitenin ilgili web sayfasına koyulacaktır.
- Öğrenci isterse deneme yazılarında kaynak göstermek koşuluyla görsel malzeme kullanabilir.
- Öğrenci dönem başında SRS'de ve web sayfamızda ilan edilen ofis saatlerinde öğretim görevlisine ulaşabilir. Kendisiyle yüz yüze veya çevrim içi görüntülü görüşme yoluyla iletişim kurabilir.
- Ders hakkında daha ayrıntılı bilgi için bkz. <http://web2.bilkent.edu.tr/turkce-birimi>

DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ:

- Dönem içerisinde hazırlanacak iki deneme yazısının her biri 10 puan değerindedir.
- Dönem içerisinde yapılacak iki ara sınavın her biri 25 puan değerindedir. Deneme türünün metinlerdeki karşılığını bulmaya, analiz etmeye ve eksik yönlerini düzeltmeye / tamamlamaya yönelik sorular sorulacaktır. Örnek sorular web sayfamızda yer almaktadır.
- Dönem sonu sınavı 30 puan değerindedir. Öznel söylemi ve yaratıcılığı ortaya koyan bir metin istenecektir. Örnek sorular web sayfamızda yer almaktadır.
- Yazıların ve sınavların ayrıntılı değerlendirme ölçütleri aşağıdaki gibidir:

YAZI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		
Ölçütler	Açıklama	Puan
Yaratıcılık ve Özgünlük	• Kitaplar veya etkinlikler öğrencinin sadece kendi duygu, görüş ve fikirlerini anlatma konusunda kullanacakları araçlardır. Öğrenci bu araçları kendi izlenimlerini aktarmak için kullanmalıdır. • Yazı yeni bir söylem içermeli ve yazarına özgü bir üslup taşımalıdır. • Yazıya özne bir dil hâkim olmalıdır. • Betimleyici, tanıtıcı, bilgi veren yaklaşımlardan kaçınılmalıdır. Yazı; özet, olay örgüsü, eser, yazar veya kültür / sanat etkinliği hakkında bilgi içermemelidir. • Basmakalıp ve genellemeci ifadelerden uzak durulmalıdır. • Yazı boyunca eserin (veya etkinliğin) içeriğine bağlı kalınmalı, eserin (veya etkinliğin) uyandırdığı çağrışımlar ön plana çıkarılmalıdır. • Eser veya kültür / sanat etkinliği analiz edilmeye çalışılmamalıdır. Öğrenciden bir edebiyat eleştirisi veya metin incelemesi değil; bireysel gözlemlerin, yaratıcı içeriğin açığa çıktığı bir yazı beklenmektedir. • Yazı içerikle uyumlu, özgün bir başlık taşımalıdır.	2.5 / 10
İçerik	• Yazıda eser veya kültür/sanat etkinliği odağa alınmamalı ancak eserle veya etkinlikle kurulan ilişki de yazıda anlaşılabilir. • Yazıya katkısı olmayan bilgi ve detaylara, çok sayıda ve uzun alıntılara / aktarmalara yer verilmemelidir. • Yazıda sadece beğeniler, değer yargıları yer almamalıdır. • Ortaya koyulan beğeni, görüş ve düşünceler içi boş ve belirsiz ifadelerle sunulmamalıdır. • Yazıda akademik ve nesnel bir üslup kullanılmamalıdır. Ancak özne veya samimi bir dil kullanırken de sözcükler gelişigüzel seçilmemeli, üsluba özen gösterilmelidir. • Duygu, görüş, düşünce, izlenim ve çağrışımlar belirsizliğe yer bırakmayacak netlikte ifade edilmelidir. • Yazıyı daha etkili ve ilgi çekici hâle getirmenin yolları aranmalıdır. Örneğin anlatımı ben diline taşımak, konuyu bireysel çevreden veya gündelik hayattan çeşitli örneklerle zenginleştirmek, içerikle uyumlu görseller seçerek yazıya koymak, yazıda mizahi bir ton kullanmak... vs. gibi yollara başvurulabilir. Ayrıntılı bilgi için web sayfamızdaki yaratıcı yazma kılavuzuna bakılabilir.	2.5 / 10

Anlatım Bütünlüğü	- Kısa kısa değinilerden çok odağa alınan konuya daha geniş bir alanda yer verilmelidir. - Yazıda paragraflar ve cümleler arasındaki geçişler, kurulan bağlantılar net bir biçimde sunulmalıdır. - Yazıda konunun sunuluşu bakımından dağınık, düşünce çizgisi takip edilemeyen, akışı olmayan, parçalı, eklektik anlatımlardan uzak durulmalıdır. - Yazıda mantıksal bir bütünlük olmalı, çelişkili ifadelere yer verilmemelidir. - Konu bütünlüğüne önem verilmelidir. Yazıda kitap veya etkinlik üzerine izlenimler verilirken çok fazla konuya değinmeye çalışılmamalıdır.	2.5 / 10
Dil bilgisi, Yazım ve Noktalama	- Türkçenin yazım kurallarına uyulmalıdır. - MLA (Modern Language Association), APA (American Psychological Association) veya Chicago (The Chicago Manual of Style) referans sistemlerinin kaynak gösterme kuralları gözetilmelidir. - Yazıda alıntı, aktarma yapılan veya esinlenen bir kaynak kullanılırsa, bu kaynak hem metnin içinde hem de metnin sonundaki kaynakçada belirtilmelidir. - İfade edilmek istenen düşünceye uygun, Türkçe sözcükler seçilmelidir. - Konuyu takip etmeyi zorlaştıran ve yazının ilginçliğini kaybetmesine neden olabilecek uzun cümlelerden ve paragraflardan kaçınılmalıdır.	2.5 / 10

ARA SINAV DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		
Ölçütler	Açıklama	Puan
Deneme Türünü Tanıma ve Analiz Etme	- Verilen metinde deneme türüne özgü nitelikler (öznel dil, kişisel ses, çağrışım yoğunluğu, düşünce özgürlüğü vb.) doğru biçimde tespit edilmelidir. - Metnin deneme türünün hangi özelliklerini taşıyıp taşımadığı gerekçeli olarak ortaya konulmalıdır. - Türün ayırt edici özellikleri sadece tanımlanmamalı, bu özelliklerin metinde nasıl işlendiği gösterilmelidir. - Analiz; özet, olay örgüsü aktarımı veya genel yorum niteliği taşımamalıdır.	6.25 / 25
Eksik veya Zayıf Yönleri Belirleme	- Metnin deneme türü ölçütlerine göre yetersiz kaldığı noktalar (kişisel sesin silikliği, betimleyici / bilgilendirici ton, basmakalıp ifadeler, öznel dilin zayıflığı vb.) açıkça belirlenmelidir. - Eksikler soyut bir değerlendirmeye değil, metinden somut	6.25 / 25

	örnekler verilerek gösterilmeli, yalnızca beğeni veya eleştiriyiyle yetinilmemelidir.	
Düzeltilme / Tamamlama	- Tespit edilen eksikler için somut ve uygulanabilir düzeltmeler önerilmeli ya da ilgili bölümler yeniden yazılmalıdır. - Yapılan eklemeler ve değişiklikler deneme türüne uygun olmalı; öznel, çağrışımlı odaklı ve kişisel sesi öne çıkaran bir dil benimsenmelidir. - Düzeltilmeler yüzeysel kalmamalı, metnin bütününe katkı sağlayacak nitelikte olmalıdır. - Tamamlanan ya da düzeltilen kısımlar özgün bir söylem içermeli, kalıplaşmış ifadelerden uzak durulmalıdır.	6.25 / 25
Anlatım Bütünlüğü ve Dil Bilgisi	- Yanıt, mantıksal bir bütünlük içinde sunulmalı; düşünceler arasındaki geçişler açık ve akıcı olmalıdır. - Dağınık, parçalı ve çelişkili ifadelerden kaçınılmalıdır. - Türkçenin yazım ve noktalama kurallarına uyulmalıdır. - İfade edilmek istenen düşünceye uygun, özenle seçilmiş sözcükler kullanılmalıdır.	6.25 / 25

DÖNEM SONU SINAVI DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ		
Ölçütler	Açıklama	Puan
Yaratıcılık ve Özgünlük	- Yazıda kişiye özgü bir ses duyulmalı; metin, yazarının sesini taşımalıdır. - Alışlagelen ifade kalıplarından ve genelgeçer yargılardan uzak durulmalıdır. - Anlatımda nesnel ya da açıklayıcı bir tutum değil, öznel bir bakış açısı egemen olmalıdır. - Başlık, metinle organik bir bağ kurmalı ve okuyucuyu içine çekecek özgün bir nitelik taşımalıdır. - Metnin deneme türüne uygun olduğu, bireysel bir gözlemin ya da içsel bir deneyimin ürünü olduğu belli olmalıdır.	7.5 / 30
İçerik	- Dile getirilen duygu, düşünce ve izlenimler muğlak kalmamalı, okuyucunun zihninde net bir iz bırakmalıdır. - Konuya doğrudan katkı sunmayan bilgilerle ve gereksiz aktarmalarla metin uzatılmamalıdır. - Yazı, yalnızca beğeni dile getiren ya da yüzeysel yargılar içeren bir değerlendirmeden ibaret olmamalıdır. - Sözcükler bilinçli seçilmeli, samimi bir ton yakalanırken üsluba da özen gösterilmelidir. - Metin deneyim veya gözlemlerle zenginleştirilmelidir.	7.5 / 30

Anlatım Bütünlüğü	• Ele alınan konu yüzeysel değinmelerle ifade edilmemeli, üzerinde yeterince durulmalıdır. • Bir paragraftan diğerine geçerken düşünceler arası köprüler açıkça kurulmalıdır. • Metin izlenebilir bir düşünce çizgisi içermeli, dağınık ve birbirinden kopuk bölümlerden oluşmamalıdır. • İç tutarlılık gözetilmeli, yazının farklı yerlerinde birbirini çürüten ifadelerden kaçınılmalıdır.	7.5 / 30
Dil bilgisi, Yazım ve Noktalama	• Türkçenin yazım ve noktalama kuralları titizlikle uygulanmalıdır. • Sözcük tercihleri, anlatılmak isteneni tam olarak karşılamalı ve Türkçeye uygun olmalıdır. • Okuma akışını kesen aşırı uzun cümleler kurgulanmamalı, metin konu akışına uygun şekilde paragraflara ayrılmalıdır. • Herhangi bir kaynaktan yararlanılmışsa MLA, APA ya da Chicago standartlarına göre kaynak belirtilmelidir.	7.5 / 30